

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ХОРЕОГРАФІЇ ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ
з дисципліни «МИСТЕЦТВО БАЛЕТМЕЙСТЕРА
(КОМПОЗИЦІЯ ТА ПОСТАНОВКА ХОРЕОГРАФІЧНИХ НОМЕРІВ)»**

**Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
За спеціальністю 024 «Хореографія»
Галузі знань 02 «Культура і мистецтво»
Кваліфікація: бакалавр хореографії
Освітньо-професійна програма – Хореографія**

Кількість кредитів – 7 (210 год.), з них: аудиторних – 120 (16 год. – лекційних, 104 год. – практичних); самостійної роботи студента – 90 год.

Форма навчання – денна

Рік підготовки – 3, 4

семестр – 5, 6, 7, 8

Компонент освітньої програми – основна

Дні занять – відповідно до розкладу.

Консультації – відповідно до графіку навчального процесу.

Мова викладання – українська.

Керівник курсу – Бойко Андрій Борисович, старший викладач кафедри хореографії та мистецтвознавства.

Контактна інформація: Адреса: 79007, вул. Костюшка, 11 (головний корпус) і 79005, вул. Дж. Дудаєва, 8, кафедра хореографії та мистецтвознавства. м. Львів.
e-mail: baletabb@gmail.com

Затверджено на засіданні кафедри хореографії

та мистецтвознавства

Протокол № 1 від 19 серпня 2024 року

Опис дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Мистецтво балетмейстера» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 024 «Хореографія»

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теорія і методика створення хореографічних композицій.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Мистецтво балетмейстера» пов'язана з наступними предметами: класичний танець; історико – побутовий танець; народно-сценічний танець; український танець; бальний танець; сучасні танці.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальні поняття дисципліни «Мистецтво балетмейстера»
2. Робота з дитячим хореографічним колективом
3. Постановка розгорнутої хореографічної композиції

Метою викладання дисципліни є оволодіння знаннями для створення хореографічного твору, постановки та репетиційної роботи.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Мистецтво балетмейстера» є ознайомлення студентів з основними поняттями балетмейстерського мистецтва, з основними законами та прийомами постановки хореографічного твору, оволодіння знаннями, уміннями та навичками, які необхідні для створення хореографічних композицій.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- основні поняття дисципліни;
- основні закони та прийоми постановки хореографічного твору;
- принципи побудови та аналізу хореографічних творів, систему їх запису;
- організацію та методику роботи з хореографічними колективами, а також методику роботи хореографа в спорті.

вміти :

- застосувати на практиці отримані знання;
- скласти балетмейстерський план та визначати композиційну побудову;
- за допомогою виразних засобів та за законами композиції танцю створювати танцювальні номери.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: разом з опануванням навчальної дисципліни «Мистецтво балетмейстера» студенти вивчають такі дисципліни: «ТіМ викладання класичного танцю», «ТіМ викладання народно-сценічного танцю», «ТіМ викладання історико-побутового танцю», «ТіМ викладання українського народного танцю», «ТіМ викладання бального танцю», «ТіМ викладання сучасного танцю» та ін.

Навчальний контент

Назви змістовних тем ФПО/ФЗО	Розподіл годин			Результати навчання
	Разом	Лекц./ практ.	Сам. р-та	
Тема 1. Хореографія як вид мистецтва.	14	2/6	6	Визначення терміну «хореографія». Що являє собою мистецтво та його природа. Значення музики при створенні хореографічного твору. Поняття «хореографічна лексика». Поняття варіювання хореографічної лексики. Ритмічна будова хореографічного номеру. Значення ритму та темпу в танці. Важлива роль ритмоформули в характеристиці різних танців. Пластичний мотив – найменша структурно-тематична одиниця танцю. Єдність музичної та пластичної інтонації. Вплив типу школи, жанру та індивідуальності балетмейстера на створення хореографічного твору.
Тема 2. Малюнок в хореографічному номері.	18	2/8	8	Будова сцени та її складові частини. Знання планшету сцени для створення хореографічного номеру. Хоровод – найпростіша форма танцю з акцентом на малюнки. Різновиди малюнків. Взаємозв'язок малюнків та лексики в хореографічному творі. Поняття графіки руху та ракурсу руху. Вплив трьох вимірів сценічного простору на умовний розподіл сцени на квадрати і визначення точки сприйняття. Розподіл сценічного простору по висоті на три рівні. Закон сценічної рівноваги. Прийоми сценічного простору, які використовуються в роботі хореографа.
Тема 3. Постановка етюдів.	28	-/12	16	Створити етюд з мінімальною кількістю рухів в заданому викладачем характері і максимальною кількістю малюнків. Постановка хореографічного номеру – хороводу.
Тема 4. Основи композиційної побудови.	28	2/12	14	Походження та значення терміну «архітектоніка». Композиційна побудова хореографічного номеру. 5 законів драматургії як основа композиційної побудови. Графічна побудова хореографічного твору. Частини композиції танцю, які допомагають донести до глядача зміст і форму створеного танцю. Балетмейстерський план створення хореографічного твору, ідейно-тематичний аналіз. Пантомімічні етюди. Зображальні та виражальні пози

				як засоби хореографічного мистецтва. Сюжетні та безсюжетні танці, їх спільні та відмінні риси.
Тема 5. Сюжетні та безсюжетні танці.	32	2/14	16	Скласти балетмейстерський план для створення сюжетного номеру. Постановка безсюжетних та сюжетних танцювальних етюдів. Індивідуальна постановка сюжетного танцювального номеру.
Тема 6. Специфічні особливості постановочної роботи у дитячому хореографічному колективі.	10	2/6	2	Зміст хореографічної роботи з дітьми. Методичні прийоми в організації художньої діяльності: показ, зразок, словесні пояснення, музичний супровід. Ігровий метод – основний метод роботи з дітьми. Психофізичні особливості дітей та їх врахування в хореографічній роботі. Організація занять з хореографії з різними віковими групами дітей. Зміст роботи в підготовчих та початкових класах. Значення костюмів, музики, реквізиту, концертної діяльності для роботи дитячого хореографічного колективу.
Тема 7. Постановка хореографічного номера для дітей.	14	-/8	6	Вибір теми номеру. Присутність гри в дитячому хореографічному колективі. Психолого-педагогічне завдання репертуару. Використання ігрових елементів в композиції номерів для молодшого шкільного віку. Урахування вікового складу виконавців при визначенні музичного матеріалу номера.
Тема 8. Хореографічна сюїта.	10	2/6	2	Сюїта як хореографічний твір. Сюжет, визначення сюжету та його значення в побудові хореографічної сюїти. Музика – основа хореографічної композиції. Хореографічна лексика, малюнок танцю, темпоритм хореографічної дії та їх взаємозв'язок. Архітектоніка твору. Втілення в лексиці, малюнках емоційності, динаміки розвитку музичної драматургії. Аналіз кращих зразків хореографічної сюїти.
Тема 9. Постановка хореографічної сюїти.	10	-/6	4	Вибір теми та ідеї сюїти. Архітектоніка твору. Визначення в лібрето основних сюжетних колізій. Робота над танцями малої форми як складової танцювальної сюїти. Постановка та репетиційна робота над хореографічною сюїтою.
Тема 10. Розгорнута	18	2/10	6	Розгорнута хореографічна композиція як форма побудови хореографічного твору.

хореографічна композиція, її структура.				Різноманітність тематики та залежність від неї, структура композиції. Визначення кількісного складу виконавців. Музичний матеріал, його вибір з урахуванням теми, ідеї, жанру. Виразальні засоби в розгорнутій хореографічній композиції. Драматургія хореографічної композиції (п'ять частин) в окремих її частинах та у творі в цілому. Виявлення характерних лексичних ознак образів та їх пластика.
Тема 11. Розгорнута хореографічна композиція в репертуарі провідних хореографічних колективів.	28	2/16	10	Сюжетна основа композиції. Лібрето, музична основа хореографічної композиції, її відповідність темі, ідеї, стильовим та регіональним ознакам. Складання сценарно-композиційного плану, відображення в ньому всіх складових частин. Єдність змісту та форми хореографічних композицій. Формування хореографічного «тексту» персонажів.

Формування програмних компетентностей:

Загальні компетентності:

ЗК 2 - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

СК 2 – Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.

СК 3 – Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.

СК 4 – Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

СК 7 – Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

СК 9 – Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції.

СК 10 – Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології (відео-, TV- цифрове, медіа- мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації.

СК 11 – Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.

СК 15 – Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту.

Програмні результати навчання:

ПРН 4 – Володіти іноземною мовою в обсязі, необхідному для спілкування в соціально-побутовій та професійній сферах.

ПРН 7 – Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проекту.

ПРН 8 – Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії.

ПРН 9 – Володіти термінологією хореографічного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 10 – Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.

ПРН 11 – Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.

ПРН 12 – Відшуковувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

ПРН 13 – Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.

ПРН 14 – Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.

ПРН 18 – Знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості.

ПРН 19 – Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

Політика оцінювання

Передбачає дотримання принципів доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Практичні роботи із дисципліни «Мистецтво балетмейстера», які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (60% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання (дострокове складання) окремих робіт чи курсу загалом відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Під час складання заліку потрібно відповісти на поставлені запитання. Мобільні пристрої не дозволяється використовувати.

При підготовці до семінарських занять необхідно вказувати джерела отримання інформації.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є одним із компонентів оцінювання, адже дає змогу отримати максимальний бал за усі види робіт. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види діяльності здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

- участь у роботі хореографічних колективів різних танцювальних напрямків підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів.

Оцінювання якості знань студентів здійснюється відповідно до:

Положення ЛДУФК http://www.ldufk.edu.ua/files/tekst_fail/dokumenty%20LDUFK/polozhennia_pro_opytuvannia04%2020.pdf

Робочої програми: <http://repository.ldufk.edu.ua/>

Порядку оцінювання – <http://repository.ldufk.edu.ua/>

Система оцінювання та вимоги

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	ВИД КОНТРОЛЮ	БАЛИ
----------------------	--------------	------

Практичні та семінарські заняття	Відвідування занять є важливою складовою навчання. При пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу	Присутність на заняттях максимальна оцінка складає не більше 20% від 50 балів (10 балів)
Виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань	Враховується активність студента під час практичних і семінарських занять, участь у словесному опитуванні, виконання індивідуальних завдань	За активність студента під час аудиторних занять максимальна оцінка складає не більше 40% від 50 балів (20 балів)
Виконання завдань до заліку	Враховується якість і правильність виконання завдань, правильність відповідей на контрольні запитання до заліку	Максимальна оцінка становить 40% від 50 балів (20 балів)
	Всього:	50 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік	50 балів
	Загальна оцінка:	100 балів

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Білаш О.С. Дисципліна «Мистецтво балетмейстера» у підготовці бакалавра хореографії. Хореографія ХХІ століття: мистецький та освітній потенціал, Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 2016. – С. 221–223. Київ.
2. Бутенко Е. Сценічне перевтілення. Теорія і практика. – М. : Дотик, 2005. – С. 127.
3. Годовський В.М., Арабська В.І. Теорія і методика роботи з дитячим хореографічним колективом. – Рівне: РДГУ, 2000.
4. Голдріч О.С. Методика викладання хореографії. – Львів: СПОЛОМ, 2006.
5. Голдріч О. Хореографія. – Львів: СПОЛОМ, 2006.
6. Кривохижа А. М. Гармонія танцю: Навчально - методичний посібник з викладання курсу «Мистецтво балетмейстера» для хореографічних відділень педагогічних університетів. – Кіровоград : 2007. – 100 с.
7. Рехвіашвілі А. Ю., Білаш О. С. Мистецтво балетмейстера: навч. посіб. – Київ: КНУКіМ, 2017. – 152 с.
8. Самохвалова А. В. Мистецтво виховати балетмейстера Хореографічна та театральна культура України: педагогічні та мистецькі виміри, Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. –2013. – С. 103–105. Київ.

9. Фриз П.І. Мистецтво балетмейстера: навчально-методичний посібник [для студентів спеціальності «Хореографія»] / Петро Фриз // Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2008. – 106 с.

10. Шариков Д. І. "Contemporary dance" у балетмейстерському мистецтві : навч. посіб. / Д. І. Шариков; Київ. міжнар. ун-т, Ін-т телебачення, кіно і театру. - К., 2010. - 173 с. – Бібліогр.: 60 назв. – укр. – англ.

11. Шариков Д. І. Класифікація сучасної хореографії : напрями, стилі, види. – К. : Вид. В.Карпенко, 2008. – 168 с. – Бібліогр.: с. 154–165. – укр.

12. Шевченко В. Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії: Навчально-методичний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв України / В. Т. Шевченко. – К. : ДАКККіМ, 2006. – 189 с.

Додаткова:

1. Василенко К.В. Лексика українського народно-сценічного танцю К.В.Василенко. // – К.: Мистецтво, 1971. – 562с.

2. Верховинець В. Теорія українського народного танцю. – К.: Музична Україна, 1975.

3 .Гуменюк А. Народне хореографічне мистецтво України. – К.: Мистецтво, 1963.

4. Дени Г., Дассвиль Л. Все танцы. – Киев: Музыкальная Украина, 1983.

5. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю / Є.Зайцев. // – К., 1975. – 413с.

Інформаційні ресурси інтернет

Відеоматеріали: зразки дитячої хореографії, хореографічні сюїти, розгорнуті хореографічні композиції провідних хореографічних колективів (матеріали YouTube).